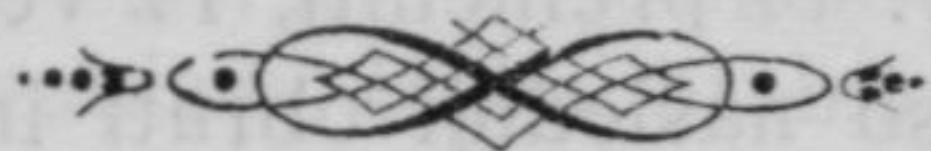

varstvo in skrbstvo. Pleteršnik je rešil to reč pravilno. Skrbstvo mu je: die Pflegschaft, die Kuratel; skrbstven mu je: die Pflegschaft betreffend, die Kuratel betreffend; skrbstveno sodišče je: das Kuratelgericht, skrbstveno oblastvo pa: die Pflegschaftsbehörde. Zato mislim, da nam je »die Pflegschaft« sloveniti kar: skrbstvo. Tudi Hrvatoma zadošča ta naziv za oba pojma, za skupni in za ožji pomen, Srbom pa starateljstvo tudi za oba. Upreprostimo tudi mi to stvar in nikar je ne oddalimo od imenstva bratov na jugu.

Dasi se nahajajo v slovenskem izdanju bivšega državnega zakonika posamezni izrazi in besedni obrati, ki so korekture potrebni, pa je treba ob povzemanju posnetkov naše študije vendarle ugotoviti, da se je nomenklatura preklicnega reda službenemu prelagatelju dobro posrečila in da je prevod tega zakona najboljši izmed vseh zakonskih prevodov, ki jih imamo iz zadnje dobe pred našo osvoboditvijo.

Iz pravosodne prakse.

A. Civilno pravo.

a) Soprog ni dolžan plačevati alimentacije soprogi, ločeni od mize in postelje, čim je stopila v nov zakon, najsi novi zakon ni veljaven. (§§ 111, 879, 109, 1264 o. d. z.)

(Odl. od 1. maja 1922, Rv. 108/22=1, ki se ž njo potrja sodba viš. dež. sod. v Ljubljani od 26. novembra 1921., Be I 149/21=4, s katero je bila izpremenjena sodba ljubljanskega dež. sod. od 10. junija 1921., Cg 101/21=6.)

Tožitelj se je zavezal v sodni poravnavi, da bo plačeval svoji ločeni ženi določeno preživnino. Temeljem te poravnave se je dovolila toženki izvršba v izterjanje dospelih obrokov. Nato je vložil tožitelj zoper toženko tožbo zaradi ugasnitve izvršilnega naslova, sklicujoč se na dejanstva, da je toženka izstopila iz katoliške cerkve, prestopila v pravoslavlje, si pridobila domovinsko pravico v Novem Sadu ter se tam civilno in cerkveno poročila. Glede na to da bi bilo zoper lepe šege, ako bi sedaj toženko preživljala dva soproga.

Toženka je ugovarjala, da je poravnava še vedno veljavna, ker je njen zakon s tožiteljem še vedno v veljavi po § 111 o. d. z.

Prvo sodišče je pritrdilo naziranju tožene stranke in je tožbo zavrnilo.

Prizivno sodišče je tožbi ugodilo, ker da je tožitelj sklenil poravnavo le pod pridržkom, da ostane toženka proti njemu v takem razmerju, kakršno je bilo ob poravnavi. Ko pa je toženka stopila v življenjsko skupnost z drugim moškim, nima pravice do vzdrževalnine od tožitelja, ker je taka zahteva nemoralna (§ 879 o. d. z.).

Stol sedmoričice, odd. B, je pritrdil sodbi druge stopnje. Iz njegovih razlogov:

Pritrditi je sicer reviziji, da je zakon, sklenjen med strankama kakor katoličanoma, v smislu § 111 o. d. z. razrušljiv le s smrtjo enega ali drugega zakoncev in da je zakon, ki ga je toženka civilno sklenila z N-om, v področju tega vrhovnega sodišča neveljaven. Toda to ni merodajno in vsled tega tudi ne vprašanje, ali bi mogla toženka temeljem § 91 o. d. z. zahtevati alimentacijo od N-a. in ali bi bila vsled tega prenehala tožiteljeva tozadevna dolžnost iz predmetne poravnave. Izpodbijana sodba je brez ozira na to vprašanje utemeljena v zakonu. Toženka je, kakor ugotovljeno, sklenila civilni zakon z N-om. in je s tem stopila ž njim v zakonsko skupnost. Ker je pa ta zakon neveljaven, je to razmerje kršenje zakonske zvestobe napram tožitelju, do katere je toženka dolžna, dasi je od njega sporazumno ločena. Tako razmerje bi tvorilo upravičen razlog za nespোরазumno ločitev od mize in postelje iz krivde toženke (§ 109 o. d. z.), in bi toženki ne pristojala pravica niti do potrebne preživnine (§ 1264 o. d. z.). Tožitelj je torej upravičen, da vsled nastopa navedenega razloga odreka toženki s poravnavo ji priznane preživnine. Prizivna sodba pa tudi upravičeno izreka, da bi bilo ob danem položaju nadaljnje dajanje alimentacije nemoralno, kajti značilo bi posredno podpiranje nemoralnega toženkinega razmerja in bi bilo vsled tega samo smatrati za nemoralno. Rzsodbi, ki je izrekla, da je ugasnila dolžnost tožitelja iz navedene poravnave, torej ni moči očitati pravno-pomotnosti.

Ur.

b) Vpis zemljiškoknjižne pravice, čim je opravljen, je materialnopravno učinkovit že od dneva vložene prošnje. (§§ 29, 104, 26, 31, 32 o. z. z.)

(Odl. od 2. maja 1922, Rv 191/22-1, ki se ž njo potrjata sodbi dež. sodišča ljubljanskega od 13. februarja 1922, Bc III 7/22-4, ter okr. sod. v Ljubljani od 19. sept. 1921, C V 8/21-4.)

S sklepom okrajnega sodišča od dne 31. julija 1920 se je dovolila vknjižba lastninske pravice ter izbris dveh terjatev na korist tožiteljice. Zemljiškoknjižni uradnik je pomotoma vknjižil samo izbris obeh terjatev, vknjižbe lastninske pravice pa ni izvršil. Pomota se je popravila šele 24. aprila 1921. Med tem časom se je predznamovala zastavna pravica za zaostale davščine na korist erarja ter se dovolila tudi zaznamba prisilne uprave, oboje pa zoper tožiteljičinega lastninskega prednika M-a, ki je bil še vedno pomotoma vpisan kot lastnik. Tožiteljica je naperila zoper erar tožbo na izločitev predmetnega zemljišča iz izvršbe in je s tožbo uspela v vseh stopnjah.

Razlogi stola sedmoričice, odd. B:

Izvajanja revizije, sklicujoča se na revizijska razloga št. 3 in 4 § 503 c. pr. r., niso kos, utemeljiti predlagane izpremembe prizivne sodbe.

Določba § 29 o. z. z. se glasi: »Vrstni red vpisa teče po vložnem številu, katero na vlogo zapiše zemljiškoknjižno oblastvo (§§ 436, 440 o. d. z.)«. H koncu citirana paragrafa pravita, in sicer prvi, da se smatra oni, ki zahteva lastnino nepremičnine in je dosegel njeno predznambo v zemljiški knjigi, ako je prednambo s sodniškim izrekom opravičil, za pravega lastnika od časa, ko je po zakonitem redu podal prošnjo za prednambo, § 440 o. d. z. pa določa za primer, ako je lastnik taisto nepremičnino prepustil dvema raznima osebama, da pripada nepremičnina tistemu, kateri prosi prej za vknjižbo. Glede na merodajnost časa, ko je prošnja došla, za pridobitev zemljiškoknjižne pravice, odreja 2. odst. § 66 opr. r., da je pri vlogah v zemljiškoknjižnih stvareh navesti v dohodnem zaznamku uro dohoda.

Te določbe jasno razodevajo, da je vpis zemljiškoknjižne pravice, čim je opravljen, materialno pravno učin-

kovit že od dne vložene prošnje in da nima prav revizija, ako meni, da predpis § 29 o. z. z. ureja le v formalnem oziru vrstni red vpisovanja.

V razloženem pogledu pa ne dela zakon izjeme niti za primer, kakršen je navzočni, da se namreč dovoljeni vpis knjižne pravice pomotoma ni izvršil takoj, kakor to odreja § 4. navodila k. o. z. z., nego šele na podlagi dodatnega naročila zemljiškoknjižnega sodnika po § 104 o. z. z. Tudi v takem primeru se vpis opravi vsled prvotne prošnje, pa bi nasprotovalo besedilu in smislu zakona, ako bi se navzlic temu odrekla tej prošnji merodajnost za pridobitev vpisane zemljiškoknjižne pravice in tedaj tudi za čas te pridobitve. Izjemo je moči dopustiti le v oni meri, kakor jo zahtevajo oziri na načelo, da je ščititi zaupanje v zemljiško knjigo. Baš na tako izjemo se sklicuje toženi državni zaklad sebi v prid, ker da je bil v zavarovanju oziroma v izterjanju predmetne svoje terjatve zoper M-a. na davčnih zaostankih dosegel predznambo zastavne pravice na zemljišče in potem prisilno upravo taistega in jo je bil dosegel sicer po dohodu tožiteljčine prošnje za vknjižbo lastninske pravice, vendar pa pred dejanskim vpisom dovoljene te vknjižbe.

Toda je pritrditi prizivni sodbi, da publicitetno načelo ne učinkuje ob pridobitvi zemljiškoknjižnih pravic v izvršilnem postopanju za zahtevajočega upnika. Ko se revizija za nasprotno svoje mnenje sklicuje na št. 143 zbirke rekov, jo zadošča zavrniti na judikat št. 188 (zbirke XII, 4499) in njegovo obširno obrazložitev, ki se ji revizijsko sodišče v polni meri pridružuje. Tudi nasproti toženi stranki je šteti potem takem tožečo stranko za lastnico zemljišča že od časa njene prošnje za vknjižbo lastninske pravice. Tedaj pa sta nedopustni zavarovanje in izvršba, ki ju je tožena stranka naperila zoper M-a., a dala opraviti ne na imovino le tega, nego na zemljišče tožeče stranke.

Revizija sicer izvaja še nadalje, da je vpis tožiteljčine lastninske pravice v zemljiško knjigo ničen, ker se opira na izjavo M-a. od 20. julija 1920, katera ne more služiti tej svrhi, ker zoper predpise §§ 26, 31, 32 o. z. z. ne vsebuje veljavnega pravnega naslova. Toda ne pobija revizija prizivnosodne

ugotovitve, da imenovana listina izraža razlog, zakaj da prepušča M. lastnino na zemljišču tožiteljici, namreč zato, ker je kupil to zemljišče po naročilu tožiteljice kot njen pooblaščenec in z njenimi sredstvi, torej materialno za njo. Potemtakem je prepustil tožiteljici zemljišče v izpolnitev svoje obveznosti kot njen pooblaščenec v smislu § 1009 o. d. z. Pritrditi je torej prizivnosodni pravni presoji tudi v tem pogledu, da M.-ova izjava obsega potrebni pravni naslov.

Sicer pa je vprašanje, ali listina ustreza potrebnostim §§ 26, 27 o. z. z. formalne narave in je dokončno rešeno že s pravnokrepnim sklepom v to rešitev pristojnega zemljiško-knjižnega sodnika, s tem sklepom pa se je bila na podlagi navedene listine dovolila vknjižba lastninske pravice.

Iz teh razlogov, ki se dotikajo revizijskih izvajanj v pogledu obeh uveljavljenih revizijskih razlogov, je šteti revizijo vseskozi za neutemeljeno. Zato ji ni bilo ugoditi.

Ur.

c) Vsled določbe čl. 38 ustave še ni prestalo sodstvo o fidejkomisih. (čl. 38 in 130 ustave.)

(Odl. od 10. januarja 1922, Ut 5/22=1, ki se ž njo potrja sklep višjega dež. sodišča ljubljanskega od 12. decembra 1921, R I 221/21=1, s katerim je bil razveljavljen sklep dež. sodišča ljubljanskega od 24. oktobra 1921, F 6/98=208.)

Razlogi stola sedmorice, odd. B:

A. kot imetnik X-ovega fidejkomisa, obstoječega iz posestva in vrednostnih papirjev, je predlagal, da se mu odloži plačilo dolžnih depuracijskih obrokov.

Deželno sodišče je ta predlog zavrnilo, ker da so vsled člena 38. ustave fidejkomisi ukinjeni, s tem pa da je tudi prestalo sodstvo o njih. Ta sklep je višje deželno sodišče vsled rekurza fidejkomisnega kuratorja razveljavilo in deželnemu sodišču naročilo, da o predlogu fidejkomisnega imetka vnovič sklepa.

Rekurznosodni sklep je potemtakem v prilog predlogu, kakor ga je bil stavil A., tedaj pa slednji ni upravičen

k pravnemu leku zoper rekurznosodno odločbo (§ 9 izv. post.).

Vendar je stol sedmorice, odd. B, spričo prvosodnega stališča vzel v smislu § 42 j. n. v pretres vprašanje, ali je navzočna stvar umaknjena rednim sodiščem. Prišel je k zaključku, da temu ni tako.

Čl. 38 ustave pač določa, da se fidejkomisi ukinejo. Kolikor obstojajo fidejkomisi iz posestev, prihajajo v poštev še predhodne odredbe za pripravo agrarne reforme v Ur. l. od 11. marca 1919, zlasti §§ 9, 10a, 11, kakor tudi ostala agrarna zakonodaja v zvezi s čl. 130 ustave. Glede drugačne fidejkomisne imovine do sedaj ni nadaljnjih zakonskih določb.

Z razdolžitvijo, ki se njene odložitve tiče predmetni predlog, naj se zopet nadomeste fidejkomisni vrednostni papirji, kolikor so bili imetniku fidejkomisa izročeni ob zadolžitvi. Hranjeni so vrednostni papirji vsled ukrepa deželnega sodišča v Ljubljani kot fidejkomisne oblasti od 8. februarja 1914 F 6/98—116 na poštne hranilničnem uradu na Dunaju in je moči razpolagati ž njimi le z dovoljenjem imenovanega sodišča. S sklepom od dne 12. aprila 1919, F 6/98—192, se je upotila repatriacija teh vrednot z dostavkom, da se bodo založile v sodno hrambo davčnega in depozitnega urada v Ljubljani. Dejanski ima torej ljubljansko deželno sodišče še vedno oblast, da razpolaga s to fidejkomisno imovino. Iz te oblasti pa izvirajo tudi obveznosti.

Nadalje ni prezreti, da je po § 629 o. d. z. lastnina fidejkomisne imovine deljena med imetnikom fidejkomisa in vsemi pričakovalci. Slednjim je postavljen kurator; zanje torej dejanski še obstoji sodno skrbstvo brez ozira na predpise o fidejkomisih že po splošnih določbah o. d. z. To skrbstvo pa se tiče tudi stvari, na katero se nanaša predmetni predlog.

Ob tem dejanskem in pravnem položaju spada rešitev predmetnega predloga v sodno področje.

Ur.

d) Preudarku sodišča je prepuščeno, koliko izvedencev in katere da zasliši. (§§ 351, 272 c. pr. r.) Dejansko podlago za rešitev pravnega vprašanja mora stranka nuditi že na prvi stopnji, sicer je tozadevni, šele na prizivni stopnji podani ugovor nedopustna novota. (§§ 482, 503, št. 2 in 4 c. pr. r.)

(Odl. od 21. marca 1922, Rv 104/22-1, ki se ž njo potrjati sodbi višjega dež. sodišča v Ljubljani od 12. novembra 1921, Bc I 67/21-9, in dež. sodišča v Ljubljani od 3. marca 1921, Cg Ia 7/20-9.)

Tožitelj je kupil spomladi leta 1919 od toženca bajto za 3500 K, plačal takoj na račun 1400 K, ostanek pa imel plačati, ko napravita pismo. Ko pa je tožitelj prišel pred Veliko nočjo leta 1919 k tožencu, hoteč mu izročiti ostanek kupnine, toženec ni maral priznati pogodbe. Zoper tožbo na izpolnitev kupne pogodbe je toženec zlasti ugovarjal prikratbo nad polovico.

Tožitelj je s sodbo uspel v vseh treh stopnjah.

Razlogi stola sedmorice, odd. B:

Sklicujoč se na revizijski razlog št. 2, § 503 c. pr. r., očita revizija prizivnosodnemu postopanju pomanjkljivost najprej zato, ker da je prizivno sodišče zavrnilo na prizivni razpravi stavljeni predlog, da se zasliši o vrednosti sporne hiše kot nov izvedenec zidarski mojster I. in da se povabijo k razpravi poleg njega tudi doslej zaslišani izvedenci.

Toda po § 351 c. pr. r. je prepuščeno preudarku sodišča, koliko izvedencev in katere izvedence da zasliši. Na tozadevne predloge strank sodišče sploh ni vezano. Niti tedaj, ako se mnenji dveh izvedencev ne skladata, ni sodišče zavezano, da zahteva novo mnenje. Izrek izvedencev tudi ne odloča stvari, marveč nudi zgolj dokazno gradivo, čigar ocena gre sodišču po § 272 c. pr. r. V tem smislu je prizivno sodišče baš izreklo, da vrednost spornega kupnega predmeta ne presega 7000 K. Ta izrek je v prizivni sodbi podrobno utemeljen. Zlasti utemeljuje prizivna sodba, zakaj se ne more opirati na mnenje izvedenca A., zakaj ji pa mnenje izvedenca B. brez ozira na nadaljnje, v bistvu skladno mnenje izvedenca C. nudi zanesljivo podlago za oceno spornega predmeta. Da bi imelo mnenje izvedenca B. hibe,

vsled katerih bi bilo neuporabno, revizija ne trdi. Tedaj pa ni moči ubraniti prizivnemu sodišču, da mu je ob dokazni oceni na svojem prostem prepričanju po § 272 c. pr. r. bilo merodajno baš B.-jevo mnenje. V smeri dokazne ocene je revizija nedopustna, v ostalem pa je prizivno sodišče postopalo vseskozi po zakonu, zato očitek pomanjkljivosti njegovega postopanja v tej točki ni utemeljen.

Kot pomanjkljivo graja revizija prizivno postopanje tudi zato, ker se je zavrnil toženčev na prizivni razpravi stavljeni dokazni predlog na poizvedbe pri pristojnem oblastvu, koliko bi znašal v predmetnem primeru davek od prirastka na vrednost; ta davek, da zadeva toženca, zato da ga je prišteti vrednosti spornega predmeta.

Prizivna sodba označuje toženčeve uveljavljene trditve šele v prizivnem postopanju glede plačila davščine od prirastka kot novote, na katere se ni ozirati (§ 482 c. pr. r.). To prizivnosodno stališče pobija revizija posebe še iz vidika revizijskega razloga št. 4, § 503 c. pr. r. kot pravnopomotno, češ davščino od prirastka mora sodišče ob pravni presoji vprašanja nadpolovične prikratbe itak upoštevati uradoma, zato tozadevne opozoritve ni šteti za novoto.

Ker revizija v tej točki ne graja priviznosodne presoje v materialnem pravnem pogledu, marveč ji očita le kršitev predpisa § 482 c. pr. r., tedaj takisto le pomanjkljivost postopanja, spada tudi ta očitek v okvir revizijskega razloga št. 2 § 503 c. pr. r.

Toda stališče prizivnega sodišča je pravilno. Za rešitev vprašanja, ali je po določbah zakona od 4. junija 1912., dež. zak. za Kranjsko št. 34 plačati davščino na prirastek od vrednosti in v kaki meri, je treba dejanske podlage zlasti v svrhu ugotovitve svoječasne pridobitne vrednosti (§ 8), morebitnih prištevkov (§ 9, 1) in zmanjšalnih okolnosti (§ 12). To dejansko podlago bi bil vsekakor moral toženec nuditi že v svojih trditvah na prvi stopnji. Tega pa ni storil. Šele na prizivni razpravi podani tozadevni ugovor je tedaj v istini novota v dejanskem pogledu in kot tak po § 482 c. pr. r. nedopusten. Tudi v tej točki torej postopanje prizivnega sodišča ni bilo pomanjkljivo, nego je ustrezalo povsem zakonu.

Ko ob stvarnem položaju, kakršen ostaja merodajen za popresojo po revizijskem sodišču, ni ugotovljeno, ali in kakšno davščino na prirastek od vrednosti bi moral toženec plačati, ni povoda za pretres pravnega vprašanja, ali bi bilo to davščino sploh smeti upoštevati pri vprašanju zastran prikratbe nad polovico. **Ur.**

B. K a z e n s k o p r a v o .

a) **Tatvina v družbi.** — Sokrivda obstoji tudi, ko napeljevalec svojemu nagovarjanju pripomni, naj napeljani kaznivo delo izvrši »če hoče«. — Dobrovoljno odnehanje enega tovariša od dogovorjene izvršitve započete kraje ne oprošča drugega tovariša odgovornosti za njegovo osebno sodelovanje.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B, od 15. junija 1921, Kl 74/21.)

Lojze Š. je bil z razsodbo okrožnega sodišča novomeškega od 28. januarja 1921, Vr III 752/20 obsojen radi hudodelstva tatvine po §§ 171, 174 II a k. z. Njegovo ničnostno pritožbo je stol sedmorice, odd. B, zavrnil po 1. odst. § 288. k. pr. r.

R a z l o g i .

Pozivom na točke 5, 9 a in 10 § 281 k. pr. r. prigovarja obtožencev branitelj, da kraja rži ni bila tatvina, izvršena v družbi. Rž da je odnesel soobtoženec R. sam, a Š. da ga je na krajo našuntal. Š. u da je bilo zato pripisati zgolj sokrivdo na prestopku tatvine, ker je bila rž vredna manj kakor 400 K. Sicer pa da je Š. dva dni kasneje R. prigovarjal, naj nese rž nazaj, koder jo je bil vzel, a da se je R. temu protivil. Glede pšenice da je Š. rekel R., naj odnese tudi tretjo večjo vrečo, če hoče. S temi besedami, da Š. ni prigovarjal R., naj tatvino vsekakor izvrši. Zato da ne more biti govora o poskusu tatvine treh mernikov pšenice. Nadalje ne kažejo spisi, da sta bila Š. in R. tatvino pšenice že prej — pred 4. oktobrom 1920 — dogovorila kakor tatinska tovariša. Zato da je tudi glede pšenice zgrešena pravna označba Š. evega ravnanja kakor poskušenega hudodelstva tatvine. Š. u da je

bilo marveč pripisati kvečjemu poskus prestopka tatvine, ker je bila pšenica vredna manj kakor 400 K.

Ti prigovori ne drže.

Sodni dvor je ugotovil, da sta se bila Š. in R. že pred 4. oktobrom 1920 zmenila, da ukradeta žito, da pa nista mogla tega takoj izvršiti, ker je Z. na podu spal. Š. da je 4. oktobra ponoči sam prenesel tri vreče žita iz Z.-ega poda, jih pustil pred podom in poklical R., naj žito spravi drugam in zakoplje v seno. R. da je odnesel dve manjši vreči, v katerih so bili trije merniki rži, na svoje stanovanje; tretjo večjo vrečo, v kateri so bili trije merniki pšenice, pa da ni hotel prenesti izpred Z.-ega poda.

To ravnanje je sodni dvor po pravici pripisal Š.-u in R.-u. kakor hudodelstvo tatvine rži iz §§ 171, 174 IIa k. z. Š. samemu pa kakor poskus hudodelstva tatvine pšenice iz §§ 8, 171, 174 IIa k. z. in je po pravici oprostil R.-a od obtožbe radi poskusa tatvine pšenice.

V razlogih je pisano, da sta se bila Š. in R. zmenila, da ukradeta rž in pšenico. V razpravnem zapisniku je res zapisana R.-ova izpoved, »da sta se s Š.-em domenila, da bosta vzela rž«. Sodni dvor je smel brez drugega ugotoviti, da sta se Š. in R. zmenila, da ukradeta rž in pšenico. Saj nista vedela, da je bila v vrečah samo rž in nista izključila pšenice. Ob svoji izpovedbi je R. govoril vedno le o žitu sploh in o vrečah ter ni omenil, da mu je Š. povedal, kakšno žito je v vrečah. Vsebinsko vreč so šele po izvršenem ravnanju ugotovili. Š. in R. nista vedela, da je baš pšenica ostala pred Z.-im podom. Gre torej zgolj za osebno razumevanje in oceno izpovedbe R.-a. O nesoglasju razsodbenih razlogov z zapiski v sodnih spisih po smislu točke 5 § 281 k. pr. r. ne more biti torej govora.

Braniteljeva trditev, da je Š. svojemu nagovoru pristavil besedi »če hočeš«, ni odločilnega pomena. Samo po sebi je umevno, da izvrši napeljani nasvetovano kaznivo dejanje, samo če hoče. On mora ravnati z istim hudobnim namenom kakor napeljevalec; tudi on mora kaznivo dejanje hoteti. Napeljevalec vzbudi v zapeljanem hudobni namen. Ko ta vplivu napeljevalca podleže in navdahnjeni hudobni namen

udejstvi, sta oba sokrivca po § 5. k. z. Ko se pa zapeljani nagovarjanju ne pokori in nasvetovanega kaznivega dejanja ne započne, zapade zgolj napeljevalec kazni v smislu § 9 k. z. Ta kaznjivost pa nastopa, čim je napeljevalec priobčil svoj hudobni namen zapeljanemu in ga nagovoril, naj ga sam udejstvi ali pomaga udejstviti. Stališče, ki ga zavzame nagovorjeni, načeloma ni merodajno za kaznivost napeljalca. Zategadelj bi bila odveč vsaka nadaljnja ugotovitev v pogledu napominanega Š.ega pristavka »če hoče«.

Toda v tem primeru je ugotovljeno sotorilstvo, torej več nego sokrivda, več nego golo napeljevanje. Š. in R. sta se bila uže pred 4. oktobrom 1920 sporazumela in dogovorila, da bosta Z. u ob skupnem sodelovanju žito ukradla. S tem dogovorom sta ustvarila prvi pogoj tatvine v družbi, namreč skupni tatinski namen. Za vse, kar je započel Š. osebno v udejstvitev skupnega tatinskega namena, je odgovoren tudi R. in za vsak v isti smoter podvzeti R. ov korak, je odgovoren tudi Š. po §§ 5 in 174 IIa k. z. Tatinska tovarišija je oprta le na skupni tatinski namen in osebno sodelovanje vsakega tovariša na odtegnitvi tuje reči. Ni pa treba, da vsi tovariši hkratu sodelujejo, da so vsi na enkrat navzoči na mestu tatvine, da vsak baš z odtegnjeno rečjo rokuje; sotorilstvo ustanavlja vsako kakršnokoli osebno sodelovanje, kakor n. pr. odstranjevanje zaprek, ki otežkočajo dostop do dotične reči, straženje izven poslopja, da morejo drugi nemoteno odnesti reč iz poslopja, nadaljevanje po drugem započete prenosa stvari itd.

Ko je Š. započel tatvino s tem, da je rž prenesel iz Z.ega poda pred pod, in ko je R. odnesel rž izpred Z.ega poda na svoj dom, sta oba sporazumno izvršila krajo in sta oba enakomerno odgovorna radi tatvine v družbi.

Tatvina pšenice pa ni bila izvršena. Š. jo je započel s tem, da je pšenico prenesel pred Z. ev pod. Izvršitev je izostala zgolj zato, ker se je R. zoper voljo Š. a sodelovanju odrekel. R. je bil sicer sporazumen s Š., ni pa na tatvini pšenice osebno sodeloval, temveč je od udejstitve svojega tatinskega namena dobrovoljno odstopil. Zato ga po 2. stavku I. odst. § 8 k. z. ne zadene kazen za oni del tatinskega ravna-

nja, ki ga je Š. sam sporazumno izvršil. Pač pa je Š. odgovoren kakor tatinski tovariš za svoje sodelovanje na tatvini pšenice, ker ni nikakor razodel, da je svoj tatinski namen opustil in je izvršitev tatvine le vsled odločbe R. a, torej vsled Š. u tujega zadržka izostala.

Braniteljev privržek, da je Š. dva dni po tatvini R. u naročil, naj nese rž zopet nazaj, ne more učinkovati v smislu § 187 k. z. Ko se je R. temu naročilu protivil, ni Š. osebno ničesar podvzel v povrnitev vse povzročene škode.

Gerkič.

b) Kugo širi v smislu § 66 zak. o živalskih kužnih boleznih od 6. avgusta 1909, št. 177 drž. zak. le oni, ki kaj započne ali kaj opusti, iz česar se kuga razširi na druge domače živali.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B, od 25. januarja 1922, Kl 300/21.)

Stol sedmorice, odd. B, kakor kasacijsko sodišče v Zagrebu je o ničnostni pritožbi in vzklicu, ki ju je vložil obtoženec Anton H. zoper razsodbo okrožnega sodišča v Novem mestu od 9. septembra 1921, opr. št. Vr III 385/21-18, s katero sta bila Anton H. in Franc K. obsojena radi pregreška po § 66 zak. o živalskih kužnih boleznih, r a z s o d i l:

Ničnostni pritožbi obtoženca Antona H. se ugodi, izpodbijana razsodba se glede njega razveljavi po § 283/3 k. pr. r., glede obtoženca Franceta K. pa po § 290 k. pr. r., in se izreče:

Obtoženca Anton H. in France K. sta kriva, da nista meseca februarja 1921 pri Sv. Križu kakor posestnika psov, na katerih je bilo opazati znake, da sta stekla, oziroma vsled katerih znakov se je bilo bati, da stečeta, psov takoj ubila ali ju spravila s poti ali zavarovala, vsled česar se je zgodilo, da je stekli pes Antona H. ugriznil Ano S. ovo v levo nogo tako, da je morala za 14 dni v bolnico.

Zakrivila sta s tem prestopak po § 41/1 zak. od 6. avgusta 1909, št. 177 drž. zak.

R a z l o g i.

Obtožencema prisojeno opustitev je sodni zbor po krivici podvrgel § 66 zak. o živ. k. bol. Kugo širi v smislu

te kazenske določbe le oni, ki po nemarnosti kaj započne ali kaj opusti, iz česar se kuga na druge domače živali razširi, n. pr.: Kdor pelje svoje okuženo živinče na živinski semenj ali na pašo s tujo živino; kdor vodi svojega steklega psa okoli in mu nudi priliko, da pride v dotiko z drugimi živalmi; kdor ne odstrani nemudoma svojega okuženega živinčeta, ki se je zoper njegovo voljo zateklo v tuj hlev ali med tujo živino, ali ne ubrani, da tuja živina požre krmo, ki je preostala njegovemu okuženemu živinčetu itd. Takega ravnanja pa nista zagrešila obtoženca. Ona le nista slušala povelja § 41/1 omenjenega zakona, ki določa, da mora vsakdo svojo ali zaupano mu žival takoj ubiti ali jo z odločitvijo spraviti s pota, ko je opazil na njej znake stekline ali tudi le take znake, po katerih se je bilo bati, da steče. Ta nepokorščina pa ustanavlja zgolj prestopok po §§ 64 in 68 zak. od dne 6. avgusta 1909, št. 177 drž. zak. Določba § 41 omenjenega zakona je zgolj odvrčilen ukrep. Njegov ukrep je širši kakor oni določbe § 66 istega zakona. Za prestopok po § 41 zadoštuje nepokorščina v smislu § 238 k. z. Za pregrešek po § 66 treba določenega ravnanja. Zato je mogoč stik obeh kaznivih dejanj v istem ravnanju. Obtoženca sta opazila na svojih psih znake stekline, psov nista pokončala, nista pa niti samovoljno pustila psa okoli tekati ali ju celo vodila v bližino drugih živali. Psa sta jima sama utekla baš zato, ker ju nista takoj ubila. Sta li psa koga ugrizla, je za vprašanje o krivdi brez pomena. Ko nista obtoženca ničesar započela, s čimer je bilo onemogočeno približanje steklih psov ljudem ali živalim, ju zadene zgolj kazen radi nepokorščine po § 41 navedenega zakona. Okolnost, da je stekli pes morebiti koga ugrizel, le otežuje kaznivost krivde.

Zato je bilo ugoditi ničnostni pritožbi obtoženca Antona H. a v smislu točke 10 § 281 k. pr. r. in upoštevati ta ničnostni razlog po § 290 k. pr. r. tudi v prid obtoženca Franceta K. a, dasi ni vložil ničnostne pritožbe, ter razveljaviti izpodbijano rzsodbo v pogledu obeh obtožencev in obsoditi oba obtoženca zgolj radi prestopka iz §§ 41/1, 64 in 68 navedenega zakona.

Prigovori, uveljavljeni po branitelju obtoženca Antona H. a v pritožbenem spisu po točki 4 in 5 § 261 k. pr. r. se ne tičejo odločilnih okoliščin.

V občini Sv. Križ je bil že meseca januarja 1921 razglašen pasji kontumac. Ko je obtoženec H. držal svojega psa doma privezanega, izven hiše pa mu nalagal nagobčnik in ga vodil na vrvici, se je pokoril razglasu okrajnega glavarstva krškega od 22. januarja 1921, št. 53/2 vet.; če tega ni storil, je zakrivil povrhu že prestopok po §§ 42 b, c, d, 63/3 in 68 zak. od 6. avgusta 1909, št. 177 drž. zak. Določbe § 42 tega zakona pa niso v nikaki zvezi z onimi § 41. Te in one so samostojne. Kdor se pokori onim iz § 42, ne zadosti zaeno onim iz § 41, in kdor se ne pokorava obema, zakrivi obojni kaznivi dejanji. Zato ni trebalo ugotavljati, je-li bil H. ev pes privezan in ali je imel nagobčnik. Vsebina omenjenega razglasa okrajnega glavarstva krškega pa je morala biti H. u znana, morebitno neznanje bi ga po § 233 k. z. ne opravičilo.

Tudi zaslišanje 15letnega sina obtoženčevega Antona H. a ml. ni bilo potrebno. Obtoženec H. je za vsako kršitev določb navedenega zakona o živalskih kužnih boleznih osebno odgovoren. Ni bilo zadosti, da je svojega sina poslal po konjederca, moral je nadzorovati, da sin njegovo povelje dejanski izvrši. Istotako se bi bil moral sam prepričati, ali je sin psa res pokončal.

Sodni dvor je potemtakem po pravici odklonil braniteljev predlog na poizvedbe, je-li trebalo psa samo privezati ali mu tudi še nadejati nagobčnik ali oboje hkratu ter na zaslišanje Antona H. a ml., ali ga je oče res poslal po konjederca in je-li on res skušal psa ubiti. O prikrajšanju obtoženčeve obrambne pravice ne more biti govora.

Takisto je brez pomena, ali je H. ev pes ugriznil kako domačo žival, kar je že gori omenjeno. Dotična domneva sodnega dvora je odveč. V tem pogledu očitamo nasprotje razsodbe s spisi nima torej pravne podlage. **Gerkič.**

c) Odgovora, ki ne nudi zanesljive slike prepričanja porotnikov in trdne podlage za zakonito razsodbo, ne sme sodni dvor uporabiti, temveč mora vprašanje, če treba, popolniti in popraviti, ga porotnikom vnovič razjasniti in posvetovanje porotnikov obnoviti po zadnjem stavku § 330 k. pr. r.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B, od 14. junija 1922, Kl 253/21.)

Stol sedmorice, odd. B, je zavrnil ničnostno pritožbo obtoženca Franceta P. a zoper razsodbo porotnega sodišča ljubljanskega od 6. junija 1921, Vr 669/21—83, s katero je bil obtoženec obsojen radi hudodelstva uboja po § 140 k. z.

R a z l o g i.

Pozivom na točki 4 in 5 § 344 k. pr. r. prigovarja branitelj, da postopanje po prvem izreku ni bilo zakonito.

V glavnem vprašanju, ki je bilo vročeno porotnikom, je manjkala pred besedama »z nakano« nikalnica »ne«. Porotniki so to vprašanje s petimi glasovi zanikali. Ko je predsednik porotne razprave zapazil omenjeno hibo v vprašanju, je soglasno z državnim pravdnikom in vkljub odporu branitelja vpisal na pristojnem mestu rečeno nikalnico še prej, ko je starešina porotnikov prečital celo vprašanje in izrek porotnikov, izročil glavno vprašanje porotnikom in jim naročil, naj o popravljenem vprašanju vnovič glasujejo. Porotniki so na to glavno vprašanje z osmimi glasovi potrdili.

Branitelj izvaja, da je bilo prvotno vprašanje porotnikom jasno in razločno prečitano, da so ga nedvomno razumeli. Nikalnica da je izostala iz besedila le po naključbi. Porotniki, da niso tega izostanka niti opazili. To da dokazuje njih prvi izrek, ko so vprašanje s petimi glasovi zanikali, česar da bi ne bili storili, ako bi bili pomanjkljivost opazili in ako bi bili vprašanje drugače tolmačili, kakor je bilo mišljeno. Na prvi izrek porotnikov da je bilo razglasiti oprostilno razsodbo. Ob ponovnem glasovanju o popravljenem vprašanju, da se je en porotnik premislil in svoje prejšnje mnenje opustil obtožencu v kvar. Tega da ni smel storiti po zadnjem odstavku § 330 k. pr. r.

Ti prigovori pa ne razkazujejo nobenega ničnostnega razloga. Nanje ni moči uporabiti točke 4 § 344 k. pr. r., ker morebitna kršitev predpisa zadnjega odstavka § 330 k. pr. r. ne tvori te ničnosti, kar branitelj sam priznava. Ničnosti, zažugane v drugem odstavku § 330 k. pr. r., v pogled vele- vanega čitanja pravoreka vpričo vseh porotnikov ni moči kar brez drugega raztegniti na prepoved tretjega odstavka ravnotam v pogledu premembe oddanega mnenja porotnikov, ko zakon sam kršitve te prepovedi ni podvrgel ničnosti.

A niti o ničnosti po točki 5 § 344 k. pr. r. ne more biti govora. Z grajanim postopanjem niso bili kršeni ne zakon, ne ona načela, ki jamčijo pravilno kazensko preganjanje in neomejeno obrambo.

Po § 318 k. pr. r. meri glavno vprašanje nato, je-li obtoženec kriv ravnanja, katerega je obtožen. Vprašanje mora vsebovati vse zakonite znake kaznivega dejanja. Ko pa je bilo v vprašanju zapisano: »Ali je obtoženec sicer z nakano, ga usmrtiti, pa vendar z drugim sovražnim namenom udaril« in je izostala pred besedama »z nakano« nikalnica »ne«, je bilo vprašanje samo s seboj navzkrižno. Obsegalo je hkratu ugotovitev ali zanikanje nameravanega umora in uboja, namena usmrtiti iz zgolj sovražnega namena. Ta dva name- na pa ne moreta obstati drug poleg drugega. Prvotno glavno vprašanje je prekoračilo obtožbo na uboj in ni razodevalo zakonitih znakov hudodelstva uboja. Na tako nejasno in protislovno vprašanje ni moči logično in pravilno odgovoriti z »da« ali »ne« (§ 323 k. pr. r.). Kako so si porotniki razlagali prvotno vprašanje, ni moči presoјati ob tajnosti njihovega posvetovanja. Za sodni dvor je merodajen le po § 329 k. pr. r. zapisani odgovor porotnikov. Ko ta odgovor ne nudi zanesljive slike prepričanja porotnikov in trdne podlage za zakonito razsodbo, ga ne sme sodni dvor upora- biti. Njegova dolžnost je temveč, da vprašanje, če treba ponovno, popolni in popravi, ga porotnikom vnovič razjasni in posvetovanje porotnikov obnovi, dokler ne doseže po zakonu pravilnega pravoreka. V našem primeru je šlo očitvidno le za pogreško v pisanju. Tako pogreško pa sme sodni dvor po zadnjem stavku § 330. k. pr. r. popraviti, dokler ne izreče

svoje sodbe, ter odrediti ponovno posvetovanje porotnikov. Postopanje predsednika porotne razprave je bilo torej stvarno upravičeno, čeprav ni bilo formalno pravilno. Kar je samostojno ukrenil predsednik razprave, bi bil moral po §§ 233 in 311 k. pr. r. odrediti sodni zbor, ko nista v stvari složna državni pravdnik in branitelj. Čim pa je bil bistveno pravilen nastanek pravoreka po ponovnem posvetovanju porotnikov in je ta pravorek sam ugajal zakonitim predpisom, je moral sodni dvor izreči svojo razsodbo samo na podlagi tega pravoreka, a obtoženec se ne more sklicevati na prvi nepravilni, zanj dakako ugodni, po drugem pravoreku razveljavljeni izrek porotnikov. **Gerkič.**

d) Predlog na delegacijo ima odložno moč. — Ko se obistini neizbodbita domneva 3 odst. § 46. k. pr. r., ugasne zasebnemu obtožitelju pravica pregona. — Ničnostni razlog toč. 4. § 281. k. pr. r. more zakriviti sodnik samo na glavni razpravi.

(Rešenje stola sedmorice odd. B od 22. februarja 1921. Kl 36/21.)

Na ničnostno pritožbo v varstvo zakona, ki jo je vložil vrhovni državni pravdnik, je stol sedmorice odd. B. po kassijski razpravi v smislu § 292 k. pr. r. razsodil:

V kazenski stvari U 145/20 okrajnega sodišča č. zoper Franceta in Franico K. radi prestopkov po §§ 411, 487, 491 in 496 k. z. kršijo zakon in sicer a) v §§ 62, 63 k. pr. r. sklep okr. sod. č. od 22. novembra 1920., s katerim je bil odklonjen predlog zasebne obtožiteljice Marije R. na delegacijo sodišča v Zagrebu; b) v §§ 468 stav. 3 in 281 točka 9 b k. pr. r. razsodba rečenega okr. sod. od 22. novembra 1920., s katero sta bila obtoženca po §§ 259/2 in 447 k. pr. r. oproščena od obtožbe radi omenjenih prestopkov; in c) v §§ 46, odst. 3. in 469 k. pr. r. sklep okrožnega kakor vzklicnega sodišča novomeškega od 30. decembra 1920., s katerimi je bila razveljavljena pod b navedena oprostilna razsodba; ta sklep vzklicnega sodišča je razveljavljen in vzklic zasebne obtožiteljice Marije R. zoper razsodbo okr. sod. č., navedeno gori pod b), odbit.

Razlogi:

Orožniška postaja črnomeljska je vložila 23. aprila 1920. na okr. sod. ovadbo zoper Franceta K., da je dne 2. in 16. aprila 1920. v prepiru z Marijo R. le-to nalašč lahko telesno poškodoval.

Dne 15. maja 1920. je Marija R. vložila na istem okrajnem sodišču zoper omenjenega Franceta K. in njegovo soprogo Franico zasebno obtožbo, da sta jo dne 8. ali 9. aprila 1920. davila in z jermenom tepla, jo lažno dolžila, da je hotela mater zaklati, Franica K. da jo je vrh tega sramotila in jo javnemu zasmehovanju izročevala, ter jo nekaj dni kasneje tudi psovala.

O obeh navedenih vlogah je okr. sodišče razpravljalo dne 4. junija 1920., je pa razpravo prekinilo, dokler ne bo rešeno drugo kazensko postopanje (Z 186/20), ki je teklo zoper Marijo K.

Dne 2. septembra 1920. je Marija R. vložila na istem okr. sodišču ovadbo (pod r. št. 6) zoper napominanega Franceta K., da jo je s svojo ovadbo od 31. maja 1920 z dodatkom od 5. junija 1920. in dne 14. junija 1920. o priliki sodnega zaslišanja kakor priča v kazenskem postopanju (Z 118/20) krivično dolžil, da je hotela svojega pokojnega soproga zastrupiti.

V nadaljevanje dne 4. junija 1920. prekinjene razprave je okrajno sodišče dne 14. septembra 1920. določilo glavno razpravo na 22. novembra 1920.

Marija R. pa je dne 21. novembra 1920. vložila pismeno prošnjo, naj bo glavna razprava zoper zakonca K. prenešana na sodišče v Zagreb. To prošnjo je okrajno sodišče rešilo s pismenim sklepom od 22. novembra 1920. in sklep odpravilo dne 23. novembra 1920. Prošnjo je odbilo, češ da za delegacijo sodišča v Zagrebu niso navedeni nobeni razlogi, da predlog na delegacijo ni bil vložen v zakonitem roku (§ 73 k. pr. r.) in da ni dopustna delegacija sodišča, za katero ne velja k. pr. r. od 23. maja 1873 št. 119 drž. zak. Dne 2. januarja 1921 je sodišče poslalo rečeno prošnjo opravitelju državnega pravdnništva v izjavo in opravitelj je istega dne izjavil, da ni povoda za delegacijo.

Na glavno razpravo dne 22. novembra 1920. je pristopil samo obtoženec France K. in menda tudi njegov branitelj, ki

sicer ni v zapisniku naveden med navzočnimi, je pa stavil končni predlog, kakor je v razpravnem zapisniku zapisano, in je tudi v razsodbi omenjen (§ 270/2 k. pr. r.)

Zasebna obtožiteljica Marija R. je izostala. Opravitelj drž. pravdnitva je umaknil javno obtožbo. Sodnik je oprostil po §§ 259/2 in 447 k. pr. r. z razsodbo od dne 22. novembra 1920. oba obtoženca od obtožbe v pogledu vseh kaznivih dejanj, katerih sta bila obdolžena, Franceta K. tudi v pogledu onega, navedenega v ovadbi red. št. 6, ki ni bila na razpravi niti prečitana in o kateri ni bilo sodišče sploh ničesar ukrenilo.

Omenjena razsodba je bila vročena dne 7. decembra 1920. zasebni obtožiteljici Mariji R. Le-ta je vložila dne 15. decembra 1920. predlog za obnovo in nadaljevanje zaključenega kazenskega postopanja in vzklic zoper oprostilni izrek. V obeh vlogah je Marija R. uveljavljala, da ni na razpravo od 22. novembra 1920. zgolj radi neprevidene nezgode pravočasno pristopila, da pa ni nikakor nameravala odstopiti od zasebne obtožbe. V vzklicu je tudi še pripomnila, da okrajno sodišče ni bilo upravičeno, da razpravlja, ampak da bi bilo moralo vposlati predlog na delegacijo višjemu deželnemu sodišču v pristojno rešitev in za enkrat razpravo odložiti, dokler ne bi bil predlog za delegacijo pravilno rešen ter da je šla na sodišče, čim je prenehal zadržek, in da je tam povedala, kaj se ji je bilo pripetilo.

Predlog na obnovo kazenskega postopanja po § 363/2 k. pr. r. je okrajno sodišče s sklepom od 15. decembra 1920. zavrnilo, češ da tak predlog ni po zakonu dopusten v stvareh zasebne obtožbe (§ 46 k. pr. r.), vzklic pa je vposlalo okrožnemu kakor vzklicnemu sodišču novomeškemu. Le-to je na nejavni seji s sklepom od 30. decembra 1920. izpodbijano razsodbo v smislu § 281., toč. 4 k. pr. r. glede na § 63 k. pr. r. razveljavilo ter odredilo, da naj se spisi pošljejo kasacijskemu sodišču, da bo sklepal o delegacijskem predlogu. Svojemu sklepu je vzklicno sodišče dodalo te-le razloge: Napadena razsodba je nična, ker je prvo sodišče delegacijski predlog kratkomalo zavrnilo, mesto da bi ga bilo vposlalo kasacijskemu sodišču v smislu § 63. k. pr. r. V vprašanje, so li navedeni kaki razlogi za delegacijo in ali je ta vobče dopustna, se prvo sodišče ni smelo

spuščati. Tudi ni delegacija vezana na kak rok kakor odklonitev (§ 73 k. pr. r.). Čim je došel predlog na delegacijo na prvo sodišče, ni bilo to več upravičeno za noben stvarni ukrep. Ko pa je vendarle razpravljalo, je zagrešilo ničnost v smislu § 281., toč. 4. k. pr. r., vsled česar je bilo izpodbijano razsodbo razveljaviti ter izreči kakor gori navedeno.

To kazensko postopanje pa je od konca do kraja zgrešeno.

Predlog na delegacijo ima odložno moč, sicer bi ne imel praktičnega pomena. Sodeče sodišče mora nadaljnje postopanje ustaviti, dokler nadrejeno sodišče ne reši predloga na delegacijo, za čigar rešitev okrajno sodišče ni bilo pristojno. V ostalem velja, kar je v tem pogledu pisano v razlogih sklepa vzklicnega sodišča. Da je dotični predlog šteti za predlog po § 72. k. pr. r., ni posneti iz predloga samega. Ta sklep okrajnega sodišča črnomeljskega od 22. novembra 1920. je bil kršil zakon v §§ 62 in 63 k. pr. r.

Okrajno sodišče bi ne bilo smelo opraviti glavne razprave dne 22. novembra 1920. Če drugega ne, bi si bilo moralo misliti, da zasebna obtožiteljica ne pride na razpravo, dokler ne bo kakorkoli rešen njen predlog na delegacijo. Ko je okrajno sodišče vkljub tej zakoniti zapreki razpravljalo in razsodbo izreklo, ne da bi prej zasebno obtožiteljico obvestilo o sklepu na predlog na delegacijo, je njegova razsodba nična po § 468/3 (§ 281., toč. 9 b) k. pr. r.

Zgrešen je tudi sklep vzklicnega sodišča. Ono ni smelo razsodbo v pogledu javne obtožbe po § 411. k. z. razveljaviti, ker v tem pogledu ni bilo vzklica. Vzklic Marije R. pa bi bilo moralo po § 469. k. pr. r. odbiti, ker Marija R. ni imela vzklicne pravice. Čim se je obistinila domneva 3. odst. § 46. k. pr. r., zoper katero ni dopusten ne nasprotni dokaz, ne obnova postopanja, je ugasnila pravica pregona, je bila izrabljena pravica tožbe Marije R. Zasebne obtožiteljice ni bilo več od trenutka, ko je bila razglašena oprostilna razsodba 22. novembra 1920. Marija R. ni imela torej pravice nadaljnjega nastopa v kazenskem postopanju, ki je bilo uvedeno na njeni tožbi, a nepreklicno završeno, ko ni na svojih tožbah vztrajala.

Samo mimogrede bodi še omenjeno, da bi bila morala Marija R. po § 466. k. pr. r. priglasiti vzklic v treh dneh po raz-

glasitvi razsodbe, torej najkasneje 25. novembra 1920.; priglasi pa ga je šele 15. decembra 1920. Dan po okrajnem sodišču ukrenjene vročitve razsodbe zasebni obtožiteljici nima v tem pogledu pravnih posledic. V zakonu ni določeno, da je izostalemu zasebnemu obtožitelju vročiti oprostilno razsodbo. Sicer se je bila Marija R. že dne 22. novembra 1920 takoj po razpravi prikazala na okrajnem sodišču in je izvedela o oprostilni razsodbi.

Napačna je bila naposled uporaba toč. 4. § 281. k. pr. r. Ta ničnostni razlog more zakriviti sodnik samo na glavni razpravi. Zasebne obtožiteljice ni bilo na razpravi; sodnik ni nobenega predloga na razpravi zavrnil. Ko je sodnik zoper zakon odklonil predlog na delegacijo izven razprave, se ni pregrešil zoper napominano zakonito določbo, ki velja samo za sodne ukrepe na razpravi.

Sklep vzklicnega sodišča z razveljavljenjem prve sodbe oškoduje pravice obtožencev Franceta in Franice K. ker ju izpostavlja ponovnemu sodnemu pregonu, ki je pa po zakonu že ugasnil. Zato je bilo rečeni sklep razveljaviti in zopet uveljaviti oprostilno razsodbo. Te nične razsodbe pa ni smel stol sedmorice po § 292. k. pr. r. razveljaviti, ker bi to bilo v škodo obtožencev. Takisto je mogel stol sedmorice samo ugotoviti, da je bil kršen zakon s sklepom od 22. novembra 1920., ker je stvarno rešenje predloga na delegacijo ob obstoju oprostilne razsodbe brezpredmetno.

Gerkič.

Književna poročila.

Karl Tagányi: Lebende Rechtsgewohnheiten und ihre Sammlung in Ungarn. Berlin und Leipzig 1922, Vereinigung wissenschaftlicher Verleger Walter de Gruyter & Comp. Strani 128.

Na berlinski univerzi deluje pod vodstvom profesorja drja Roberta Graggerja »ogrski znanstveni zavod« [Ungarisches Institut], ki kaže lepe uspehe. Izdaja znanstveno revijo Ungarische Jahrbücher s članki, ki zanimajo neposredno tujce tudi Jugoslovane n. pr. o poskusih ustanovitve Jugoslavije 1848/49 (Josef von Thirn), o hrvatski publicistiki med svetovno vojno (Jozef von Bajza). Pod naslovom Ungarische Bibliothek pa je izdal »ogrski znanstveni zavod« doslej troje knjig. Prvi dve (Die